

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Nail ÇİLER**KOCAELİ MİLLETVEKİLİ**

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Tarih: 5-10-2026	Esas No: 2/3923

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LIĞI
0 2 Ekim 2026
Numara:

0 2 Ekim 2026
No: 1952433

GENEL GEREKÇE

Tarih boyunca alışveriş toplumsal yaşamın bir gerekliliği olmuştur. Uygarlık tarihinde çeşitli formlarda karşımıza çıkan alışveriş kültürü, Anadolu’da ahilik ve Lonca teşkilatları önemli bir yer tutmuştur. Esnaflık ilkelerinin oluşturan bu yapılar adil bölüşüm ve adaletin sağlandığı ticaret merkezlerini kurmuştur. Han, bedesten, arasta ve çarşılarla bu kültürü yüzyıllarca yaşatmıştır.

Sanayi devrimi sonrasında kapitalist ekonomik sistemin iktisadi düzene hâkim olmasıyla birlikte toplumların alışveriş kültürleri de değişmiştir. Bu bağlamda 21. asırda neo-liberal politikalar doğrultusunda alışveriş mekanları değişime uğramış ve kompleksler oluşturulmuştur.

Amerika Birleşik Devletleri’nde 1850’lerde yeni bir market kültürü olarak zincir marketler oluşmaya başlamıştır. Fakat zincir mağazalar küçük esnafın ticarete var olmasını engellemeye başlamıştır. Her geçen gün sayıları artan bu yapılar piyasada tekelleşmeye başlamış ve esnafın piyasada tutunmasını engeller olmuştur.

Ülkemizde 2026 yılı verilerine göre sektördeki en büyük 7 firmanın yaklaşık 55 binden fazla şubesi bulunmaktadır. Türkiye’nin 32202 mahallesi olduğu göz önüne alınırsa her mahallede en az 1 zincir market bulunmaktadır. Ülkemizde bulunan bakkal, bayi, büfelerin toplam sayısı ise 195 bin civarındadır. Buradan da görülmektedir ki esnafın olduğu en küçük nüfuslu mahallede bile şirketler zincir marketlerle yer almaktadır.

Bununla birlikte bu tip zincir marketlerin hızla artmış olması kent kültürü karşısında bir tehdit oluşturmaktadır. Anılan zincir mağazalarda genellikle aynı marka ve ürün gruplarının olması monopol veya oligopol benzeri piyasalar oluşmasına sebep olmaktadır. Bu tip alışveriş merkezlerinin çevrelerinde çeşitli sanat ve meslek kollarında faaliyette bulunan esnaf bu büyük mağazaların piyasayı yönetme eğiliminden dolayı zarar görmektedir. Dolayısıyla birçok küçük esnaf piyasadaki yerini kaybetmek zorunda kalmıştır.

Bu tip zincir marketler yapılarına uygun inşa edilmeyen binaların altlarında konumlandıkları için, tedarik sürecinde sokaklarda trafik aksamasına sebep olmaktadır.

Gerekli ihtiyaçların karşılanması bakımından hayatımızın bir parçası olan marketlerin olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilmesi için bazı hukuki düzenlemeler yapılması elzem hâle gelmiştir. Birçok Avrupa ülkesi bu anlamda mevzuatlarında düzenlemeler yapmış ve alışveriş merkezleri ile zincir mağazaların çalışmalarını düzenlemiştir.

Bu çerçevede esnaf ve sanatkârın korunması için yasal düzenlemeler yapılması elzem hâle gelmiştir. Keza Anayasamızın 173. maddesinde “Devlet, esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır” amir hükmü bulunmaktadır.

Anılan gerekçelerle verilen Kanun Teklifi ile esnafın, kent halkının ve ekonominin çıkarlarımızın olumlu etkileneceği kanaatindeyiz.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Kanunun “Tanımlar” maddesine “Mağazalar İzin Kurulu”nun tanımı eklenmektedir.

MADDE 2- Madde ile perakende işletmelere izin ve ruhsat işlemlerinde görüş vermekle yetkili Mağazalar İzin Kurulu kurulması ve bu kurulun çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Madde ile AVM ve zincir mağazaların haftada bir gün kapalı olması sağlanarak küçük esnafa, mahalle ve kent kültürüne katkı yapılması amaçlanmıştır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

PERAKENDE TİCARETİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının “f)” bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“g) Mağazalar İzin Kurulu: Kanun kapsamındaki alışveriş merkezi ve işletmelerin çalışma günleri, işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile yapı ruhsatları, yapı kullanma izin belgesi konularında, yetkili idare tarafından zorunlu görüşü alınacak Kurulu,”

MADDE 2- 6585 sayılı Kanunun 5 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Mağazalar İzin Kurulu

MADDE 5/A- (1) İllerde, 13 üncü madde uyarınca perakende işletmelerin çalışma günlerini belirleme yetkisine haiz ve 5 inci maddenin yedinci fıkrası uyarınca perakende işletmelere verilen yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı için olumlu görüşünün alınması zorunlu olan Mağazalar İzin Kurulu kurulur.

(2) Mağazalar İzin Kurulu;

a) İl sınırları dışında kalan yerleşim birimleri için; Vali’nin veya görevlendireceği Vali Yardımcısının Başkanlığında toplanan, Ticaret İl Müdürü ile Ticaret ve Sanayi Odalarından, bu odaların ayrı olduğu yerlerde Ticaret Odalarından, seçilen iki; Esnaf ve Sanatkarlar Odalarından seçilen iki ve tüketici derneklerini temsilen seçilen bir üye olmak üzere toplam yedi üyeden,

b) İl, ilçe ve belde sınırları dâhilinde olan yerleşim birimleri için; Büyükşehir Belediyesi olan yerlerde Büyükşehir Belediyesi Başkanının, diğer il belediyelerinde Belediye Başkanının başkanlığında; Belediye meclislerinden seçilen iki, Ticaret ve Sanayi Odalarından, bu odaların ayrı olduğu yerlerde Ticaret Odalarından, seçilen iki, Esnaf ve Sanatkar Odalarından (ilçelerde Bakkallar ve Bayiler Odalarından) seçilen iki ve tüketici derneklerini temsilen seçilen iki üye olmak üzere toplam dokuz üyeden,

oluşur.

(3) Kurulun sekretarya hizmetleri, ilgili Ticaret İl Müdürlüğü ile Büyükşehir Belediye Başkanlığı veya il Belediye Başkanlıklarınca yürütülür.

(4) İzin Kurulları üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar verir.

(5) Kurulun oluşum biçimi, çalışma usul ve esasları ile perakende işletmelere verilecek izin ve ruhsatlara ilişkin hususlar, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 2- 6585 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Birinci fıkra kapsamı dışında kalan alışveriş merkezleri ve zincir mağazalar, Mağazalar İzin Kurulunun belirlediği haftanın bir günü ile resmî ve dinî bayramların günleri çalışamazlar. Alışveriş merkezleri ve zincir mağazaların bu günlerde çalışmalarına ilişkin”

olarak daha önce verilmiş bütün izinler, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla iptal edilmiş sayılır.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

